

Извештај Републике Србије према UNFCCC: Стратегија, циљеви и отпорност

Преглед климатских акција, инвентара гасова са ефектом стаклене баште и путева адаптације према Оквирној конвенцији УН о промени климе.

Новембар 2023

33,3%

Ревидирани Национално утврђен допринос (NDC). Смањење емисија гасова са ефектом стаклене баште до 2030. године у односу на базну 1990. годину (без LULUCF сектора).

+1,8°C

Пораст средње температуре у Србији (2011-2020) у односу на период 1961-1990. Летња максимална температура бележи раст од чак +2,6°C.

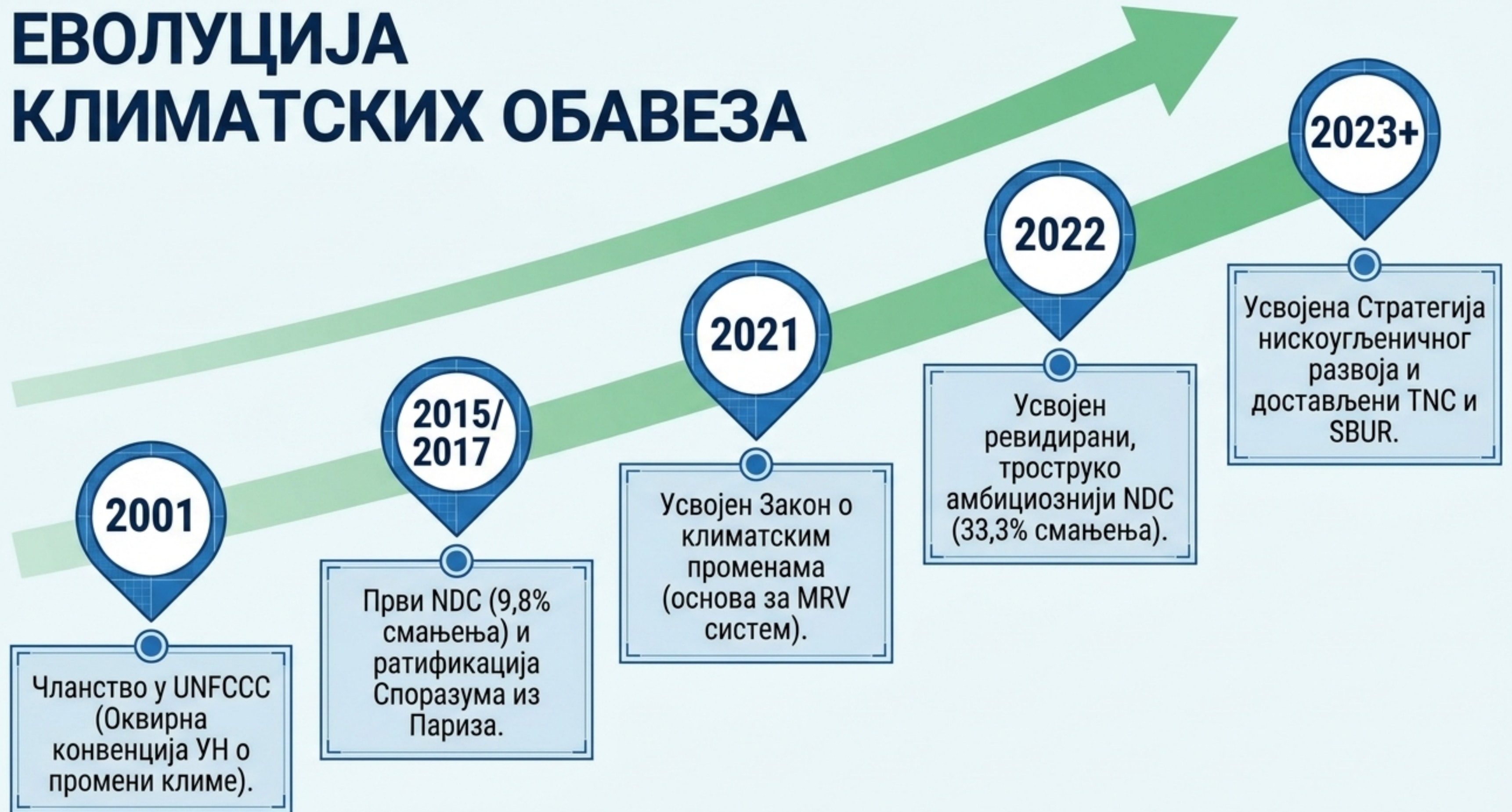
6,8 милијарди €

Укупна минимална сума материјалних штета изазваних екстремним климатским условима (2000-2020). Преко 70% штете узроковано је сушом.

2023–2030

Период имплементације нове Стратегије нискоугљеничног развоја Републике Србије и Програма прилагођавања на измењене климатске услове.

ЕВОЛУЦИЈА КЛИМАТСКИХ ОБАВЕЗА

ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ЕКОСИСТЕМ

Министарство заштите животне средине (МЗЖС)

Национално одговорна
институција за UNFCCC,
координацију политика и
извештавање.

Агенција за заштиту животне средине (SEPA)

Успостављање и вођење Националног
инвентара гасова са ефектом
стаклене баште (GHG).

Секторска министарства

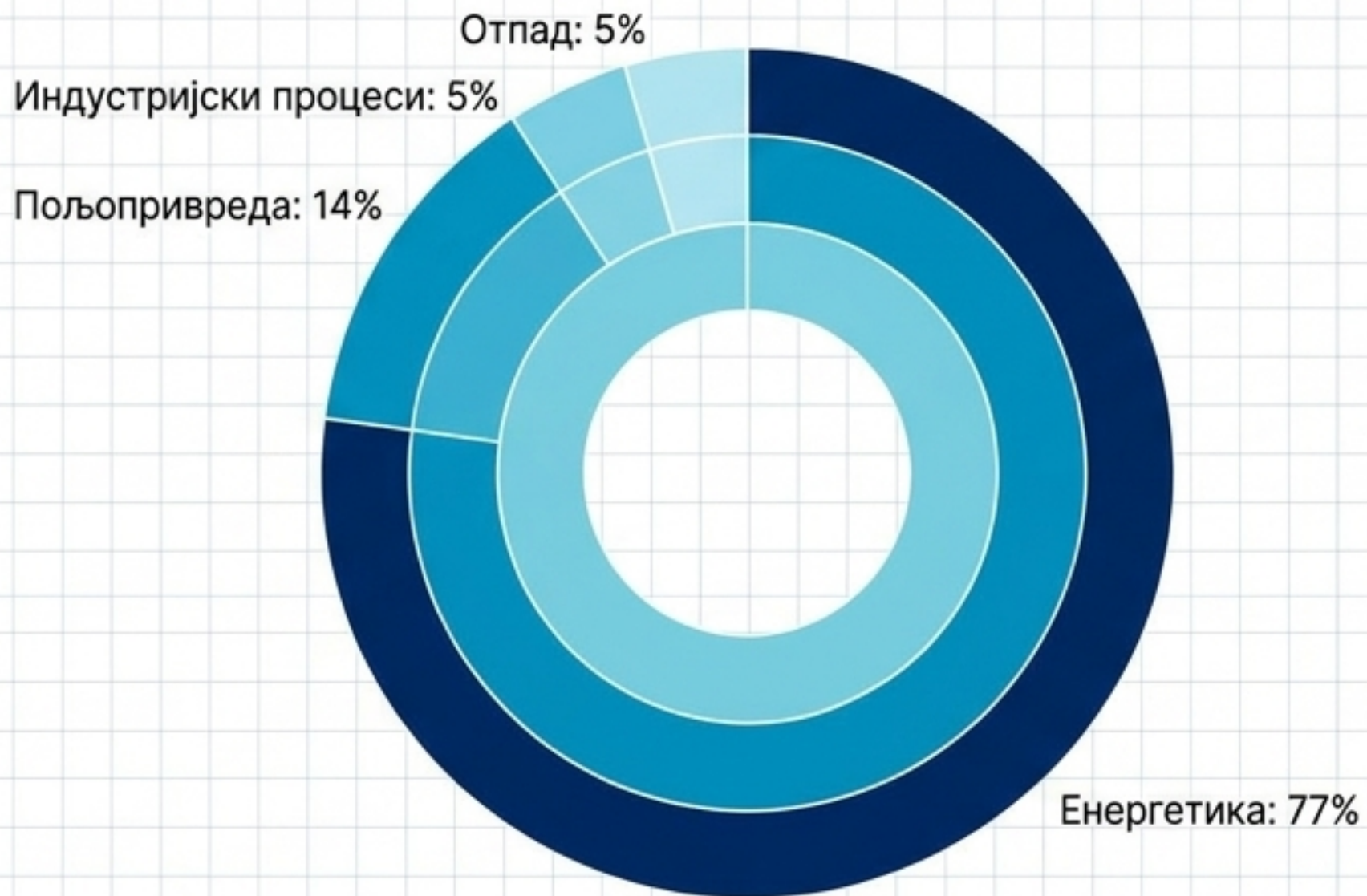
(Енергетика, Пољопривреда/Шумарство,
Грађевинарство)

Имплементација секторских мера
ублажавања и прилагођавања;
обезбеђивање података.

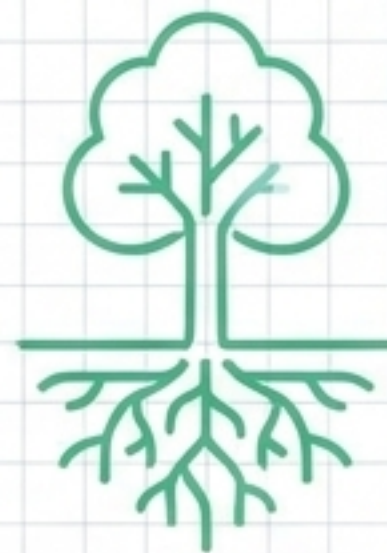
Национални савет за климатске промене

Праћење спровођења политика,
предлог корективних мера и
саветодавна улога.

ИНВЕНТАР ЕМИСИЈА GHG: БАЗНА АНАЛИЗА

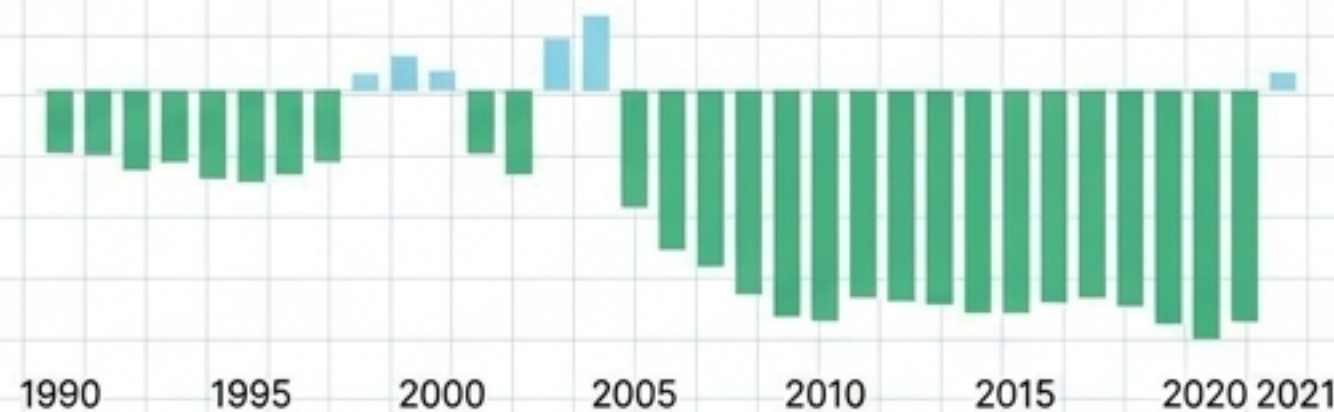

Доминантан извор емисија је енергетски сектор, који обухвата производњу струје, саобраћај и индустријске енергане.

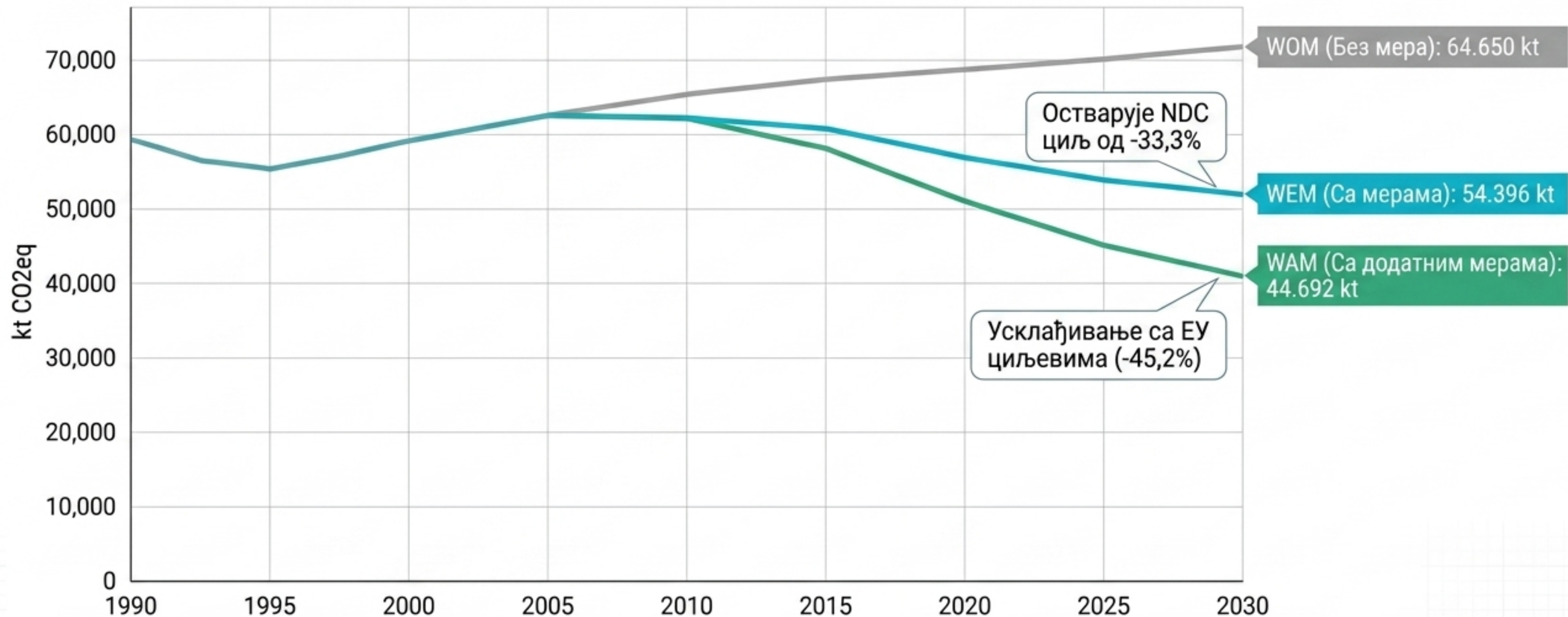

LULUCF: Кључни понори угљеника

Шумско земљиште је критични повор угљеника. У 2021. години, нето понори у сектору шумарства износили су 4.299 Gg CO₂. Очување и унапређење овог сектора је апсолутно нетопходно за ублажавање последица.

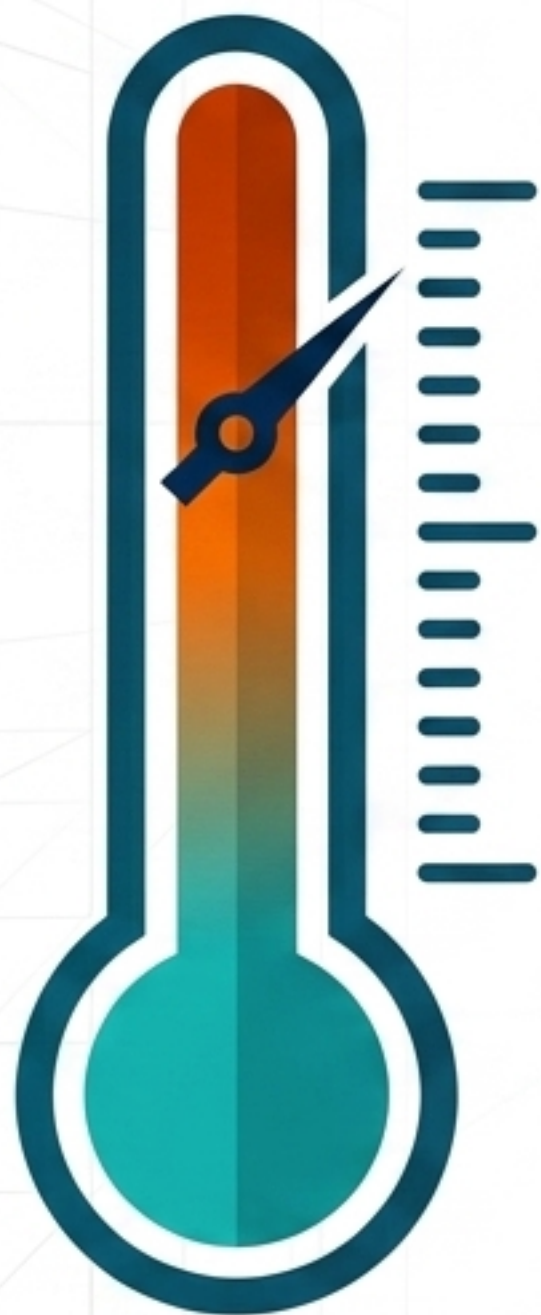
ПУТАЊЕ УБЛАЖАВАЊА ДО 2030. ГОДИНЕ

Дугорочно гледано, најскупљи сценарио за Републику Србију је игнорисање трошкова климатских промена. Спровођење WEM и WAM сценарија захтева значајну међународну финансијску подршку.

ФИЗИЧКА И ЕКОНОМСКА СТВАРНОСТ

The Threat

Очекује се пораст средње температуре за око **3,1°C** до средине века (2041-2060).

Број врућих дана (преко 35°C) ће **расти за више од 20 дана годишње** у низијским пределима.

The Impact

6,8 милијарди евра

Климатски екстремни нису будућност, већ **садашњост**. Ово је укупна процењена **штета** у периоду од **2000. до 2020.** године.

Преко 70% губитака изазвано је сушом и екстремно високим температурама, док су поплаве значајно десетковале БДП и инфраструктуру.

ДИЈАГНОСТИЧКА МАТРИЦА: СЕКТОРСКА РАНЈИВОСТ

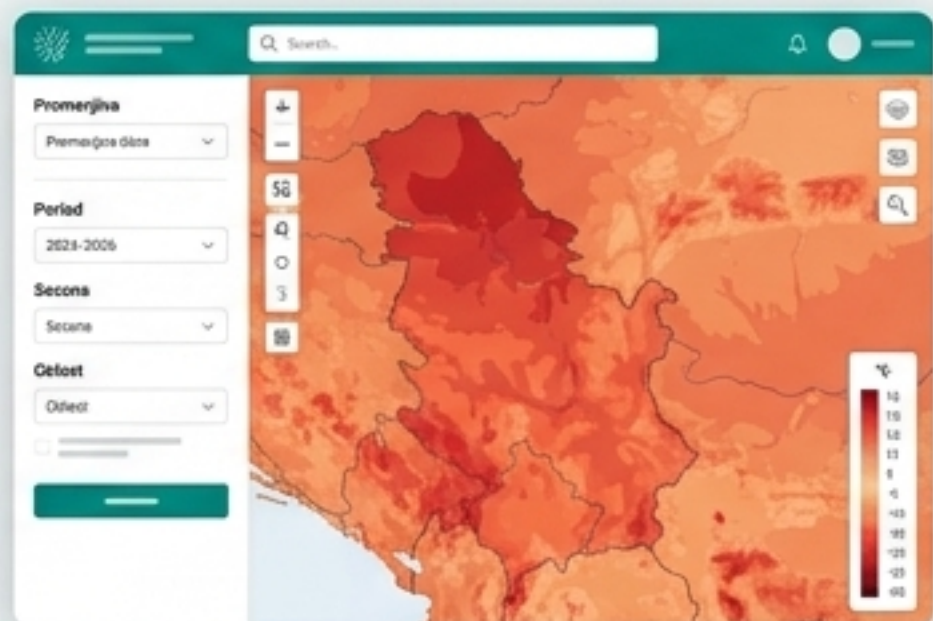
Сектор	Климатски хазард	Утицај и последице	Ниво ризика
Пољопривреда	Суша и недостатак воде.	Пад приноса кукуруза до 40%. Потребно хитно увођење система за наводњавање и противградних мрежа.	
Шумарство	Високе температуре и недостатак падавина.	Повећан ризик од шумских пожара и сушење хигрофилних врста дрвећа (храст, буква). Смањење станишта.	
Здравље и Урбанизам	Урбана топлотна острва (више за ~10°C).	Пораст смртности угрожених група; ширење векторских болести (вирус Западног Нила).	
Инфраструктура	Екстремне падавине и поплаве.	Катастрофална оштећења критичне путне и енергетске инфраструктуре.	

ОДГОВОР АДАПТАЦИЈЕ (2023-2030)

Програм прилагођавања

Системско спровођење мера адаптације са Акционим планом (2024-2026) који предвиђа улагања од близу 1 милијарде динара за приоритетне интервенције.

Дигитални атлас климе Србије

Први национални веб-портал који пружа податке високе резолуције о климатским пројекцијама и екстремима, омогућавајући прецизно планирање.

Системи раног упозорења

Унапређење капацитета Републичког хидрометеоролошког завода (РХМЗ) за дугорочне и краткорочне прогнозе ради смањења ризика од катастрофа.

СИСТЕМ ТРАНСПАРЕНТНОСТИ: MRV ОКВИР

1. Прикупљање података

Агенција (SEPA) прикупља податке преко IT система од индустрије, пољопривреде и институција.

2. Обрада и верификација

Подаци се обрађују по IPCC смерницама. Министарство (МЗЖС) израђује Национални инвентар GHG.

3. Корекција политика

Идентификују се алтернативне путање и мере које нису дале резултате у оквиру Закона.

4. Међународно извештавање

Транспарентно достављање извештаја (BUR, NC) Секретаријату UNFCCC.

МЕЂУНАРОДНА ПОДРШКА И КРИТИЧНЕ ПОТРЕБЕ

Обезбеђени ресурси

- Значајна техничка и финансијска помоћ од међународних партнера.
- Подршка Глобалног фонда за животну средину (GEF) и UNDP (СВИТ пројекат за транспарентност).
- ЕУ IPA фондови и средства Зеленог климатског фонда.

Кључни недостаци

- Трансфер нових технологија за декарбонизацију индустрије.
- Успостављање одрживих домаћих финансијских механизма.
- Јачање капацитета стручњака и локалних самоуправа за израду и имплементацију локалних планова прилагођавања.

СИНТЕЗА: ЈЕДИНСТВЕН ПУТ ДО 2050. ГОДИНЕ

КЛИМАТСКА НЕУТРАЛНОСТ 2050

Прилагођавање (Adaptation)
Системско смањење рањивости
кључних сектора од локалног
до националног нивоа.

Ублажавање (Mitigation)
Достизање -33,3% NDC циља
до 2030. кроз Стратегију
нискоугљеничног развоја.

Транспарентност (MRV)
Функционалан систем за
праћење који гарантује
међународну одговорност.

За Републику Србију, борба против климатских промена није само испуњење међународне обавезе према UNFCCC, већ економски и стратешки императив за дугорочну заштиту и просперитет друштва.